

นิทานสุภาษิตจีน (385)

成语故事(三八五)

นิ ทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในครั้งนี้คือ 见利忘义/见利忘義 jiàn lì wàng yì (เจี้ยน ลี ว่าง อี้) โดย คำว่า

见/見 jiàn	(เจี้ยน)	แปลว่า	เห็น เห็นแก่
利 lì	(ลี่)	แปลว่า	ประโยชน์ ผลประโยชน์
忘 wàng	(ว่าง)	แปลว่า	ลืม (ในที่นี้จะหมายถึงถึงทั้งซึ่ง)
义/義 yì	(อี้)	แปลว่า	ชอบธรรม คุณธรรม

เมื่อรวมกันแล้วหมายถึง เห็นแก่ลาภยศจนลืมคุณธรรม เห็นแก่ผลประโยชน์ลาภยศ
สรรเสริญละทิ้งคุณธรรม มาดูตัวอย่างนิทานสุภาษิตคำนี้กัน

ในช่วงต้นยุคราชวงศ์ฮั่น 汉初/漢初 Hàn chū (ฮั่น ชู) หลังจากพระเจ้าฮั่นเกาจู่
หลิวปัง 汉高祖刘邦/漢高祖劉邦 Hàn Gāozǔ Liúbāng เสด็จสวรรคตแล้ว พระ
นางหลิวโฮ่ว 吕后/呂後 Lǚ hòu อ้างว่องครั้นทายาทยังทรงพระเยาว์ จึงว่าราชการ
แผ่นดินแทน และรวบรวมอำนาจไว้แต่ผู้เดียว ครั้นแล้วก็ทรงสถาปนาพระประยูรญาติสกุลหลิว
吕氏/呂氏 Lǚ shì ขึ้นเป็นฮ่องเต้เป็นโหดเหี้ยมแผ่นดิน อำนาจแห่งตระกูลหลิวจึงแผ่ไพศาล
ถึงกับสั่นคลอนราชบัลลังก์แห่งราชวงศ์ฮั่นซึ่งสกุลหลิวเป็นผู้สถาปนา

ฝ่ายฉินผิง 陈平/陳平 Chén Píng อัครมหาเสนาบดี 丞相 Chéngxiàng
(เฉิงเฉียง) และโจวโบ่ว 周勃/週勃 Zhōu Bó แม่ทัพใหญ่ 太尉 Tàiwèi (ไท่ เว่ย)
ตลอดจนขุนนางผู้มีความชอบในการก่อร่างสร้างแผ่นดิน ต่างแลเห็นเหตุการณ์แล้วก็ร้อน
อกร้อนใจเกรงว่าราชวงศ์ฮั่นจะตกอยู่ในเงื้อมมือของสกุลหลิว จึงนัดหมายประชุมลับเพื่อ
คิดอ่านหาทางกอบกู้ราชสำนัก

ฉินผิงกล่าวว่า “การทั้งปวงจะสำเร็จได้ จำต้องยึดอำนาจกองทัพเสียก่อน เพราะตรา

Source: <https://chatgpt.com/c/6a603c1e-e3a0-83ec-804b-07c3cbfa73b0>

อาณานิธิสำหรับบัญชาการทหารยังอยู่ในมือหลี่ลู่ 吕禄/呂祿 Lǚ Lù หลานของพระนางหลี่ไฮ่ หากมิได้ตรานั้น ก็ไม่อาจเคลื่อนพลได้” แต่หลี่ลู่มิได้ห่างจากกองทัพแม้สักวัน การจะใช้กำลังเข้าชิงจึงมิใช่วสัย เงินจึงรำลึกได้ว่า ลี้จี้ 郦寄/郦寄 Lì Jì บุตรของลีฉาง 郦商/郦商 Lì Shāng อดีตอัครมหาเสนาบดี เป็นสหายสนิทของหลี่ลู่ หากอาศัยมิตรภาพระหว่างทั้งสอง ก็อาจลงให้หลี่ลู่ออกจากค่ายทหารได้ ครั้นแล้วโจวบ๊วจึงไปยังจวนของลีฉาง กล่าวโดยไม่อ้อมค้อมว่า “บัดนี้สกุลหลี่คิดชิงราชบัลลังก์ หากปล่อยให้สำเร็จ ชุนนางผู้ร่วมสร้างแผ่นดินกับพระเจ้าอันแก่จู่ ย่อมมิพ้นคมดาบสักผู้เดียว แม้ท่านจะคิดรักษาดัว แต่จะรักษาวงศ์วานลูกหลานไว้ได้หรือ”

ลีฉางเดิมหวังพึ่งไมตรีระหว่างบุตรของตนกับหลี่ลู่ เพื่อรักษาตำแหน่งและวงศ์ตระกูล ครั้นได้ฟังถ้อยคำของโจวบ๊ว จึงรู้แจ้งถึงภัยใหญ่ที่กำลังจะมาถึง จึงเอ่ยถามว่า “ตามความเห็นของท่านแม่ทัพ ข้าพเจ้าควรทำประการใด” โจวบ๊วจึงตอบว่า “ขอเพียงท่านให้ลี้จี้เชื่อเชิญหลี่ลู่ออกมาพบ ณ ประตูเมืองทิศเหนือ เมื่อควบคุมตัวเขาได้ ตรอาณานิธิก็ย่อมตกอยู่ในมือเรา แผนการทั้งปวงก็จักสำเร็จ”

ลีฉางจิงสั่งให้ลี่ไปชักชวนหลิวลู่ออกนอกเมือง โดยอ้างว่าจะพากันไปล่าสัตว์ หลิวลู่เห็นว่าลี่เป็นเพื่อนสนิท จึงหลงเชื่อ มิได้ระแวงสงสัย ทันทีที่พวกเขาออกพ้นประตูเมือง กองทหารที่โจ้วปู้ซุ่มไว้ก็กระเข้าจับกุมโดยฉับพลัน บังคับให้ส่งมอบตราอาญาสิทธิ์ แต่โดยดี

เมื่ออำนาจทหารตกอยู่ในกำมือของฝ่ายโจ้วปู้แล้ว ก็เร่งกำจัดวงศ์ตระกูลหลิวเสียจนสิ้น อำนาจการปกครองจึงหวนกลับคืนสู่ราชสกุลหลิวอีกครั้ง บ้านเมืองจึงสงบร่มเย็นดังเดิม ส่วนลี่ผู้มีความชอบในครั้งนี้ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์สูงส่ง เพื่อเป็นบำเหน็จแห่งความดีความชอบ

ถึงกระนั้น ผู้คนร่วมสมัยจำนวนไม่น้อยกลับประณามลี่ ด้วยเห็นว่าเพื่อรักษาชีวิตและเกียรติยศของตน ยอมทอดทิ้งมิตรสหาย เป็นผู้เห็นแก่ลาภยศจนลืมนึกคุณธรรม จึงพากันติเตียนว่า “เห็นแก่ประโยชน์จนลืมนึกความสัตย์แห่งมิตร” และตราหน้าว่าเป็นบุรุษผู้ทรยศต่อสหายของตนเอง

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻: 为了私利, 而不顾正义和道义。

成語比喻: 為了私利, 而不顧正義和道德。

Chéngyǔ bǐyù: Wèile sīlì, ér bùgù zhèngyì hé dàoyì.

เฉิงยวี่ ปี้ยวี่: เว่ยเลอะ ซือลี้, เออร์ ปู้กั เจิ้งอี้ เหว่ ต้าวี่.

สุภาษิตเปรียบว่า เห็นแก่ผลประโยชน์ โดยไม่สนใจเรื่องคุณธรรมและศีลธรรม

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

我们常常对那些见利忘义之人义愤填膺, 却不知自己也成了其中的一员。

我們常常對那些見利忘義之人義憤填膺, 卻不知自己也成了其中的一員。

Wǒmen chángcháng duì nàxiē jiàn lì wàng yì zhī rén yìfèntiányīng, què bùzhī zìjǐ yě chéngle qízhōng de yì yuán.

หวั่วเหมิน ฉางฉาง ตูย๋ นำเซี่ย เจี่ยน ลี้ ว่าง อี้ จื่อ เหวิน อี้เฟิ่นเถียนอิง, เชว่ ปู้จื่อ จื่อจี้ เหว่ เจิงเหว่ย ฉิงเจ เตอะ อี้ หยวน.

พวกเราภักฐิ์ไม่พอใจต่อผู้ที่ละทิ้งคุณธรรมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แต่กลับไม่รู้ตัวว่าตัวเราเองก็กลายเป็นส่วนหนึ่งในนั้นเสียแล้ว

อ.ช่อชิง เมธาธารณ์กุล

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง